

EL LENGUATGE

Interrogatives indirectes (II)

D'un verb com *fixar-se*, que regeix la preposició *en* (*fixar-se en una cosa*), pot dependre una oració subordinada introduïda per un terme interrogatiu i amb un verb que també regeixi o exigeixi una preposició, com *consistir*, *anar* (amb un complement de companyia), *dedicar-se*, *basar-se*, *parlar*, etc.: *consistir en una cosa*, *anar amb algú*, *dedicar-se a escriure*, *basar-se en un fet*, *parlar de tot*. Aquest fet originaria, per tant, la coincidència de dues preposicions, cosa que és generalment rebutjada per la nostra llengua. Podem dir, per exemple, *No sé de què parlen* i *No es va fixar en què demanaven*, però no és possible de dir «*No es va fixar en de què parlaven*».

Quan la preposició regida pel verb de l'oració principal és la mateixa que la que exigeix el verb de la subordinada, sembla ben natural i lògic de recórrer a aquesta preposició sense, però, duplicar-la. Tindriem, així, oracions com *No em vaig fixar en què consistia*, *Fixeu-vos en què es basen*, *No ens vam adonar de què parlaven*, *No s'adonen de qui ens riem*, *Adoneu-vos de quins es recorden*, *No ens vam assabentar de qui s'havien oblidat*.

En canvi, quan no hi ha identitat de preposició entre el verb de l'oració principal i el de l'oració subordinada, és evident que si una de les dues preposicions ha d'abdicar és la que exigeix el verb de l'oració principal, amb què obtindriem construccions com les següents: *No em vaig fixar (en) amb qui anava*, *No em vaig fixar (en) de què parlaven*, *No em vaig fixar (en) a quin corresponia*, *No em vaig fixar (en) de què parlaven*, *No em vaig fixar (en) a quin corresponia*, *No es va adonar (de) amb què ho havien fet*, *No es va adonar (de) en què consistia*, *Adoneu-vos (de) per què ho fan*, *No em vaig assabentar (de) en què es basaven*, *No em vaig assabentar (de) per quin es decidien*. Però no és pas il·lícit de dubtar de la bondat d'aquestes construccions.

Un llarg circumloqui, amb el verb ésser i un terme relatiu, que evita la coincidència de les dues preposicions, pot resoldre satisfactòriament, des del punt de vista del rigor sintàctic, aquestes construccions: *No em vaig fixar en qui era la persona amb qui anava*, *No em vaig fixar en què era allò de què parlaven*, *No es va adonar de què era allò què ho havien fet*, *No es va adonar de què era la cosa en què consistia*, *No em vaig assabentar de quin era el fet en què es basaven*,...

Albert Jané